

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**
Departementet

Den 20. december 2022
FVM 231

ORIENTERENDE NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forordning om forenelighed med det indre marked efter artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde af visse kategorier af statsstøtte til virksomheder, der beskæftiger sig med fremstilling, forarbejdning og afsætning af fiskevarer og akvakulturprodukter og om ophævelse af Kommissionens forordning (EU) No 1388/2014, og om Kommissionens meddelelse om EU-retningslinjer for statsstøtte i fiskeri- og akvakultursektoren

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har vedtaget et forslag til revision af gruppefritagelsesforordning for fiskeri- og akvakultursektoren samt meddelelse om revision af retningslinjer for statsstøtte i fiskeri- og akvakultursektoren, som skal erstatte gældende regler og retningslinjer på området fra den 1. januar 2023. Kommissionen har enekompetence på statsstøtteområdet. Formålet med revisionen af gruppefritagelsesforordningen er at bringe foranstaltningerne i overensstemmelse med de gældende EU-rammer inden for fiskeri- og akvakulturområdet. Den reviderede forordning viderefører opstartsstøtte til yngre fiskere og introducerer nye støttemuligheder og udvider omfanget af eksisterende støttemuligheder for at imødegå skader forårsaget af naturkatastrofer og alvorlige klimatiske begivenheder, der kan sidestilles med naturkatastrofer samt skader forårsaget af beskyttede dyr og sygdomme. Endelig øges beløbsgrænserne for, hvornår projekter og støttemodtagere kan være omfattet af gruppefritagelsesforordningen, mens tærsklen for krav om offentliggørelse af støtte mindskes betydeligt. De ændrede regler for gruppefritagelse og retningslinjer vurderes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Baggrund

Kommissionen vedtog den 14. december 2022 forslag til revision af den gældende gruppefritagelsesforordning for fiskerivarer og akvakulturprodukter, som anvendes indtil den 31. december 2022.

Kommissionen vedtog endvidere den 14. december 2022 en meddelelse om nye retningslinjer for statsstøtte i fiskeri- og akvakultursektoren. Retningslinjerne skal erstatte de gældende rammebestemmelser for statsstøtte i fiskeri- og akvakultursektoren, som anvendes indtil den 31. december 2022.

Kommissionen har desuden besluttet at forlænge de minimis-forordningen for fiskeri, som i princippet udløber den 31. december 2022, indtil den 31. december 2023. Forlængelsen vil give Kommissionen mulighed

for at afslutte revisionsprocessen, herunder de igangværende overvejelser om, hvorvidt forarbejdning og afsætning af fiskeri- og akvakulturprodukter ikke længere bør være omfattet af de minimis-forordningen for fiskeri, men i stedet bør være omfattet af den generelle de minimis-forordning.

Forslaget om gruppefritagelsesforordningen er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 108, stk. 4, og kan vedtages af Kommissionen efter, at det har været i høring to gange i Det Rådgivende Udvalg for Statsstøtte. Der skal derfor ikke stemmes om forslaget.

Formål og indhold

Den nye forordning om gruppefritagelse fastlægger de støttekategorier, inden for hvilke medlemsstaterne kan yde støtte uden forudgående anmeldelse til Kommissionen. Medlemsstaterne skal alene give Kommissionen besked senest 20 arbejdsdage efter støtteforanstaltningens ikrafttrædelse. Den nye gruppefritagelsesforordning træder i kraft den 1. januar 2023 og anvendes indtil den 31. december 2029. Formålet med ændringerne i gruppefritagelsesforordningen har overvejende været at tilpasse forordningen til ændringer i det relaterede EU rammeværk for fiskeri- og akvakultursektoren samt ændringer i statsstøtteinstrumenter for øvrige sektorer, f.eks. landbrugssektoren. Ændringerne er desuden et resultat af Kommissionens erfaringer med de eksisterende regler samt et ønske om at strømline regler og mindske den administrative byrde. Den nye gruppefritagelsesforordning har følgende væsentlige nye elementer:

Klimatiske begivenheder

Der er introduceret en række nye støttemuligheder i forhold til den nuværende gruppefritagelsesforordning med henblik på at kunne kompensere for tab forårsaget af alvorlige klimatiske begivenheder der kan sidestilles med naturkatastrofer samt tab forårsaget af beskyttede dyr (f.eks. sæl og skarv). Tilføjelserne af disse støttemuligheder er afstedkommet af Kommissionens erfaringer med sagsbehandling i fiskeri- såvel som landbrugssektoren.

Krav om offentliggørelse

Medlemsstaterne forpligtes ligeledes til at offentliggøre samtlige individuelle støttetildelinger over en vis tærskelværdi (10.000 euro) i Kommissionens elektroniske statsstøttere register, som stilles til rådighed for medlemsstaterne, eller på et statsstøtwebsted på nationalt eller regionalt niveau. Hermed sænkes tærskelværdien fra 30.000 euro til 10.000 euro. Med ændringen strømlines tærskelværdien som foreslået til de horisontale statsstøttere regler.

Støtte til yngre fiskere

Videreførelse af muligheden for at kunne yde opstartsstøtte til yngre fiskere i form af støtte til første erhvervelse af fiskefartøj eller til første erhvervelse af delvist ejerskab for fiskere under 40 år. Støtten kan ikke overstige 75.000 euro og kan gives under forudsætning af efterlevelse af en række krav, herunder at den bidrager til at styrke økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtigt fiskeri samt krav til støttemodtagernes kompetencer og erhvervs erfaring.

Naturkatastrofer

Udvidelse af støttemulighederne med henblik på at forebygge og afbøde skader forårsaget af naturkatastrofer, alvorlige klimatiske begivenheder der skal sidestilles med naturkatastrofer, beskyttede dyr og sygdomme.

Lokale aktionsgrupper

Der introduceres støtteberettigede foranstaltninger for små- og mellemstore virksomheder, der deltager i eller drager nytte af 'lokale aktionsgrupper i fiskeriområder' (FLAG-ordning). Tilføjelsen bundler i den positive rolle som FLAG-projekter spiller for lokalsamfundene set i forhold til den meget begrænsede indvirkningen støtten har i forhold til konkurrencevilkår.

Gensidige fonde og forsikringer

Der sker en udvidelse af omfanget af støttemuligheder til gensidige fonde og forsikringer.

Virksomheder i økonomiske vanskeligheder

Introduktion af specifikke undtagelser, der tillader støtte til virksomheder i økonomiske vanskeligheder samt til store virksomheder.

Notifikationskrav

Forordningen gælder for støtte til projekter op til en tærskelværdi på 2,50 mio. euro. Tærskelværdien for individuelle støttemodtagere pr. projekt er 1,25 mio. euro. Dette er en forhøjelse fra henholdsvis 2,0 mio. euro og 1,0 mio. euro i den foregående gruppefritagelsesforordning.

Generelle retningslinjer for statsstøtte på fiskeri- og akvakulturområdet

Kommissionen fastlægger endvidere generelle retningslinjer for statsstøtte for statsstøtte på fiskeri- og akvakulturområdet. Retningslinjerne er en kodificering af Kommissionens hidtidige erfaringer med behandling og godkendelse af statsstøttenotifikationer. De nye retningslinjer for statsstøtte på fiskeri- og akvakulturområdet træder i kraft den 1. januar 2023. Der er ikke en specifik udløbsdato for retningslinjerne, men Kommissionen forbeholder sig ret til at revidere retningslinjerne, hvis de finder behov herfor. Medlemsstaterne skal senest den 30. juni 2023 have ændret sine eksisterende støtteordninger, så de er i overensstemmelse med de nye retningslinjer. Formålet med ændringerne i retningslinjerne har overvejende været at tilpasse retningslinjerne til ændringer i det relaterede EU rammeverk for fiskeri- og akvakultursektoren samt ændringer i statsstøtteretningslinjer for øvrige sektorer, f.eks. landbrugssektoren. Ændringerne er desuden et resultat af Kommissionens erfaringer med de eksisterende regler samt et ønske om at strømline regler og mindske den administrative byrde. De nye retningslinjer har følgende væsentlige nye elementer:

Skader forårsaget af beskyttede dyr

Medlemsstaterne gives mulighed for at give støtte med henblik på at kompensere for skader forårsaget af beskyttede dyr i de tilfælde, hvor støtteforanstaltninger ikke er omfattet af gruppefritagelsen.

Dyresygdomme og invasive arter

Med henblik på at kunne adressere situationer, der ikke hidtil har været omfattet af retningslinjerne foreslås de eksisterende støttemuligheder udvidet til at omfatte 1) støtte til forebyggelse, kontrol og udryddelse af nye/fremvoksende dyresygdomme og 2) støtte til at håndtere problemstillinger omkring invasive arter, der udgør en særlig udfordring på EU- eller medlemsstatsniveau.

Investeringer for at afbøde skader fra naturkatastrofer mm.

Der gives mulighed for, at medlemsstaterne kan støtte investeringer, der skal forebygge og afbøde skade forårsaget af naturkatastrofer, alvorlige klimatiske begivenheder, dyresygdomme og invasive arter.

Ophugning, yngre fiskere, motorudskiftning mm.

Der gives mulighed for, at medlemsstaterne kan støtte foranstaltninger vedrørende ophugning og oplægning af fiskefartøjer, støtte til yngre fiskeres første erhvervelse af fiskefartøj, herunder støtte til første erhvervelse af en andel i et fiskefartøj, støtte til kapacitetsudvidelse med henblik på at forbedre sikkerhed, arbejdsforhold og energieffektivitet samt støtte til modernisering eller udskiftning af motorer.

Ingen brud på relevante EU-regler

Det fremgår også af retningslinjerne, at støtte ikke kan vurderes forenelig med det indre marked, hvis der er tale om støtte, der fører til brud på relevante EU-regler. Det gælder blandt andet støtte til fiskeriaktiviteter, der involverer alvorlige overtrædelser eller støtter illegal, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU), støtte til et fiskerfartøj, der er inkluderet på EU's IUU fartøjsliste, hvis støtten involverer overtrædelse af regler fastlagt i markedsordningen eller hvis støtten involverer en forøgelse af fiskerikapacitet eller bygning af nye fartøjer, som direkte fører til overtrædelse af medlemsstaten og fiskerikapacitetslofterne.

Kommissionen vurderer om de positive effekter af støtten opvejer de identificerede negative effekter (balancetest) på konkurrence og handel og målsætningerne formuleret i Den Fælles Fiskeripolitik og refereret til i Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond (EHFAF). Det er anført, at det vil være usandsynligt, at balancetesten vil være positiv af ordninger, der ikke omfatter sikring af, at ansøgninger overholder reglerne i den fælles fiskeripolitik og fortsat overholder regler i gennemførelsesperioden og fem år efter slutudbetaling til virksomheden. Der gælder dog en række undtagelser, herunder støtte til at imødegå skader forårsaget af naturkatastrofer, alvorlige klimatiske begivenheder, beskyttede dyr eller dyresygdomme samt invasive arter.

Fiskeriflåden i den yderste periferi

Herudover har Kommissionen foretaget et begrænset antal ændringer vedrørende krav og kriterier gældende for støtte til fornyelse af fiskeflåden i den yderste periferi (De Kanariske Øer, Madeira, Azorerne og franske oversøiske besiddelser).

Offentliggørelse

Medlemsstaterne forpligtes ligeledes til at offentliggøre samtlige individuelle støttetildelinger over en vis tærskelværdi (10.000 euro) i Kommissionens elektroniske statsstøtteregister, som stilles til rådighed for medlemsstaterne, eller på et statsstøtwebsted på nationalt eller regionalt niveau. Hermed sænkes tærskelværdien fra 30.000 euro til 10.000 euro. Med ændringen strømlines tærskelværdien som foreslået til de horisontale statsstøtteregler. Dette er svarende til de nye tærskelværdier for støtte anmeldt under gruppefritagelsesforordningen for fiskeri og akvakultur.

Konsekvenser

Hverken forordningen om gruppefritagelse eller meddelelsen om retningslinjer har lovgivningsmæssige konsekvenser.

Det vurderes, at forordningen om gruppefritagelse og meddelelsen om retningslinjer ikke har væsentlige statsfinansielle konsekvenser eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Forordningen og meddelelsen vil endvidere ikke medføre nævneværdige erhvervsøkonomiske eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

Hverken forordningen om gruppefritagelse eller meddelelsen om retningslinjer vurderes at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §5-udvalget (fiskeri).

Danish Seafood Association (DSA) bemærker, at de foreløbige resultater af evalueringen af de ordninger for statsstøtte, der er stillet til rådighed for fiskeri- og akvakulturerhvervet, har vist sig at være et effektivt redskab og sat medlemsstaterne i stand til hurtigt at adressere kortsigtede negative virkninger af uforudsete begivenheder. DSA understreger, at det grundlæggende problem er, at fiskeindustrien i EU's statsstøtteregler er underlagt en kraftig forskelsbehandling, der burde være blevet adresseret og løst i Kommissionens forslag. Beløbsgrænserne for fiskeindustriens virksomheder ligger væsentligt under beløbsgrænserne for andre fødevarerforarbejdningsvirksomheder, som ellers er sammenlignelige. DSA henviser til de forhøjede beløbsgrænser for midlertidig krisehjælp (covid og Ukraine-krisen). DSA bemærker, at fiskeindustrien havde en beløbsgrænse på 30.000 euro over én 3 års-periode, mens en kødproducent til sammenligning havde en grænse på 200.000 euro. DSA mener ikke, at denne forskelsbehandling er begrundet, og Kommissionen adresserer ikke problemet i deres reviderede forslag. Selvom støtteloftet i forslaget er blevet hævet, så kommer det ikke i nærheden af den forskelsbehandling af fiskeindustrien. DSA efterlyser, at der bliver skelnet mellem det primære fiskeri/opdræt og den industrielle forarbejdning af fisk og fiskevarer, der bedst kan sammenlignes med andre fødevarerforarbejdende virksomheder. DSA mener, at når man for fiskeindustrien fastlægger et meget begrænset maksimumsbeløb i forhold til sammenlignelige fødevarerforarbejdningsvirksomheder betyder det, at dansk fiskeindustri bliver efterladt med alvorlige udfordringer – særligt i de kommende måneder og år grundet energi- og råvareomkostningskrisen. Det går ud over konkurrenceevnen. Hvad angår forlængelsen af de minimis-forordningen opfordrer DSA til, at der i den mellemtilgørende periode fra dansk side arbejdes for, at fiskeindustrien overføres fra de beløbsgrænser, der gælder for fiskeriet til de generelle de minimis beløb, der gælder for alle andre industrivirksomheder.

Marine Ingredients Denmark (MID) hilser generelt Kommissionens revidering af gruppefritagelsesforordningen for fiskeri velkommen. Det er positivt, at Kommissionen reviderede statsstøttereglerne for fiskeri bringes i overensstemmelse med EU's generelle regler om statsstøtte. MID bemærker, at den danske fiskeforarbejdningsindustri (ikke at forveksle med det primære fiskerierhverv), står som den eneste erhvervsgrænse i Danmark uden mulighed for at søge støtte til f.eks. energiomstillingen under Erhvervspuljen. I dette tilfælde vurderer danske myndigheder på området, at fiskeforarbejdningsindustrien ikke er omfattet af EU's gruppefritagelsesforordning. MID har efterfølgende været i dialog med Kommissionen, hvor det blev bekræftet, at der var mulighed for at fiskeforarbejdningsindustrien kunne opnå støtte under EU's gruppefritagelsesforordning via Erhvervspuljen. MID afventer dog fortsat endelig afklaring. MID understreger, at førnævnte var et eksempel på den forskelsbehandling af industrier i EU's statsstøtteregler, der samlet udgjorde værdikæden inden for fiskeri- og akvakultursektoren. Dette mener MID burde være blevet adresseret og løst i Kommissionens forslag. Forskelsbehandlingen ligger i, at Kommissionen f.eks. anser forarbejdningsvirksomheder, der anvender råvarer fra det primære landbrug helt anderledes end fiskeindustrien, der anvender råvarer fra det primære fiskeri og primære opdræt. Kommissionen betragter førstnævnte på linje med industrielle forarbejdningsvirksomheder generelt, mens fiskeindustrien bliver betragtet som integreret i fiskeriets forsyningskæde. Derfor efterlyser MID, på linje med Danish Seafood Association, at der bliver skelnet mellem det primære fiskeri/opdræt og den industrielle forarbejdning af fisk og fiskevarer. MID opfordrer derfor kraftigt til, at man fra dansk side løbende arbejder på at sikre bedre vilkår for forarbejdningsindustrien i statsstøttereglerne for fiskeri- og akvakultur.